

TOIMENPIDEALOITE 131/2010 vp

Vanhusasiavaltuutetun viran perustaminen

Eduskunnalle

Väestön nopea ikääntyminen on luomassa Suomeen uudenlaisen tilanteen. Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen, yhä useampien eläminen yhä pidempään sekä työelämään siirtyvien ikäluokkien pieneneminen luovat paineita palvelujärjestelmien toimintaan ja rahoitukseen. On suuri riski, että nämä paineet saavat aikaan palveluiden tason heikkenemisen.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä muiden tuesta hyvin riippuvaisten ihmisryhmien palveluihin. Keskeinen tällainen ryhmä ovat ikääntyvät. He ovat heikompiosaisia, joista on hellästi huolehdittava. Pysyäkseen toimintakykyisinä vanheneva väki tarvitsee muita enemmän terveydenhoitopalveluita sekä erilaisia hoiva- ja avustuspalveluita. Kaikkea palvelua on hankalaa saada aikaan julkisin varoin, mikä luo markkinat vanhusväestölle suunnatuille yksityisille palveluille. Samalla toimijoiden kirjo lisääntyy huomattavasti ja palveluiden tason varmistaminen tulee hankalaksi. Tarvitaan parempia resursseja valvontaan.

Viime vuosina on herätty vanhusten kaltoinkohteluun mm. sairaaloissa ja vanhainkodeissa. Asiaan on puututtava tarmokkaasti; yhteiskunnan sivistyksen tasoa mitataan sillä, kuinka se kohtelee heikoimpiaan. Vanhusväestön lisääntyminen ja vanhuksille suunnattujen palveluiden

moninaistuminen tulee lähivuosina tekemään entistä haasteellisemmaksi puuttua ongelmatapauksiin ajoissa. Tällä hetkellä ei ole kenenkään asia keskitetysti valvoa ja kehittää palvelujärjestelmää vanhusnäkökulmasta.

Ikääntyneet ihmiset ovat riippuvaisempia terveydenhuoltojärjestelmämme toimivuudesta kuin muut väestöryhmät. Julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kurominen ja terveydenhoidon rakenteiden ja rahoituksen järjeistämisen eivät saa tapahtua tavalla, joka syrjii vanhusväestöämme. Tarvitaan päätöksentekoa kokoaavaa ja hahmottamista helpottavaa koordinoivaa tahoa, joka vastaa kokonaisvaltaisesti vanhusten palveluiden järjestämiseen liittyvistä kysymyksistä ja vanhusten etujen toteutumisesta. Saman tahon olisi hyvä osallistua myös julkiseen keskusteluun tuoden äänen niille, joiden on vaikea puhua itse puolestaan. Vanhusten eduista huolehtimaan tarvitaan valtakunnallinen vanhusasiavaltuutettu. Hyvän esimerkin tällaisen työn toimivuudesta tarjoaa lapsiasiavaltuutettu, joka toimii lasten puolestapuhujana.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin vanhusasiavaltuutetun viran perustamiseksi.

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2011

Johanna Karimäki /vihr